نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
دوره هشتم، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۳، صفحات ۳۴۸ تا ۳۵۶

اصیل

امکان‌سنجی بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری متناسب با فرهنگ ایرانی

پیمان حاتمیان[1*]، کاظم رسول‌زاده طباطبایی[2]، عزت‌اله قدم‌پور[3]

۱. *نویسنده مسئول: استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران، hatamian.p@lu.ac.ir
۲. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران
۳. استاد گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۷/۲۰ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۹/۰۳

چکیده

زمینه و هدف: از آنجایی که در تمام جوامع مؤلفه‌ها و مضامین فرهنگی نقش بسیار مهمی در چگونگی سبک فرزندپروری خانواده‌ها ایفا می‌کنند، بنابراین هدف از مطالعه حاضر امکان سنجی بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری متناسب با فرهنگ ایرانی بود.

روش: مطالعه حاضر از نوع پژوهش کیفی و به روش نمونه‌گیری هدفمند بود که از یک طرف، از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته با متخصصان روان‌شناسی خانواده، کارشناسان مذهبی و والدین ایرانی و از طرف دیگر با مطالعه منابع، آموزه‌ها و متون اسلامی به روش کتابخانه‌ای، مضامین شیوه‌های مناسب فرزندپروری استخراج و سپس ضریب و شاخص روایی محتوایی (Cvi)(Cvr) توسط ۱۲ نفر از متخصصان صاحب‌نظر ارزیابی و بعد از آن چهارچوب بسته فرزندپروری بر اساس مؤلفه‌های بدست آمده در ۶ جلسه تنظیم شد.

یافته‌ها: بعد از تدوین بسته فرزندپروری چهارچوب آن برای ۱۰ متخصص صاحب‌نظر که حداقل ده سال سابقه علمی، پژوهشی و بالینی در زمینه فرزندپروری داشتند، ارسال و از آن‌ها درخواست شد که ضرورت کاربرد بسته را از جهت ابعادی همچون؛ مقبولیت و تناسب، کاربردپذیری و تقاضا، یکپارچه‌نگری، قابلیت انطباق، قابل اجرا بودن تکالیف، مناسب بودن تعداد و مدت زمان جلسات، کامل و جامع بودن برنامه و تخصصی بودن اجرای آن بررسی کنند که نتایج حاکی از نمره بالای میانگین ابعاد نامبرده بود.

نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از آن بود که اجراء و به کارگیری علمی از بسته شیوه‌های فرزندپروری ضروری بود، بنابراین پیشنهاد می‌شود متخصصان تربیتی و کارشناسان حوزه خانواده به نتایج این مطالعه توجه ویژه کنند.

کلیدواژه‌ها: خانواده، روابط والد-کودک، فرزندپروری، فرهنگ

مقدمه

علم فرزندپروری و زمینه تحقیقات در مورد آن هنوز یک علم تاحدودی جوان است تا همین اواخر، به غیر از چند کتاب در مورد فرزندپروری که بیشتر توسط پزشکان متخصص در رشته کودکان نوشته شده بود، والدین مجبور بودند در صورت خوش شانسی، فرزندان خود را با کمک و حمایت مادر، خواهر یا دوستان نزدیک خود تربیت کنند (۱)؛ اما به نظر می‌رسد در قرن معاصر والدین نسبت به نیازهای فرزندان خود آگاه‌تر هستند (۲). در عصر کنونی نظریه‌های مختلف روان‌شناسی خانواده هر کدام به نحوی بر نقش ارزشمند والدین در چگونگی تربیت فرزندان تأکید می‌کنند به عنوان مثال؛ نظریه خودتعیین‌گری در مورد فرزندپروری بر سه مسئله مهم همچون مشارکت والدین در تربیت فرزند، ارائه ساختار و دستورالعمل‌ها در مورد رفتار کودک و حمایت از خودمختاری فرزندان تأکید دارد (۳)، یا نظریه بالدوین و همکارانش در مورد شیوه‌های فرزندپروری بر این مهم تأکید دارد که سازگاری روانی کودک اغلب از طریق تعاملات والدین با کودک، تجربه مشترک و واکنش‌هایی که کودکان مشروط می‌شوند از والدین خود انتظار داشته باشند تعیین می‌شود. آنها بر این باورند که کیفیت کلی رابطه بین والدین و فرزندانشان می‌تواند بر رشد اجتماعی، عاطفی و شناختی آنها تأثیر بگذارد (۴).

Copyright: © Iranian Journal of Culture and Health Promotion. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]

در دهه‌های اخیر نظریه‌های بوم شناختی نقش مهمی در پژوهش‌های نوین خانواده پیدا کرده‌اند، این نظریه‌ها حول این ایده شکل گرفته‌اند که رشد انسان از خلال لایه‌های مختلفی از بافت بوم‌شناختی شکل می‌گیرد (۵). از آنجا که معنا را زمینه فرهنگی فراهم می‌کند و چون این زمینه‌ها متفاوت هستند، معنای کنش‌های خاص می‌تواند در زمینه‌های فرهنگی متفاوت، تفسیرهای متفاوتی بپذیرد و مردم جوامع متفاوت می‌توانند، جهان را به شیوه‌های مختلف درک و تفسیر کنند. از سوی دیگر با توجه به این که باورها و ارزش‌های هر جامعه یک واقعیت فرهنگی است (۶)، بنابراین طبیعی است که فرهنگ‌های مختلف، دارای ارزش‌های متفاوتی بوده یا لااقل درک متفاوتی از ارزش‌های خاص داشته باشند. روابط بین کودکان و والدین و نحوه پرورش کودکان نیز که در ابتدا پدیده‌های طبیعی و وابسته به فرهنگ به نظر می‌رسید؛ اما بعد پژوهشگران حوزه خانواده دریافتند که در اصل شیوه‌های فرزندپروری تحت تأثیر ابعاد مختلف اجتماعی و رفتار فرهنگی است (۷). پژوهش‌های مختلفی نشان داده‌اند که باورهای فرهنگی والدین و به تبع آن اهداف تربیتی و سبک‌های فرزندپروری آنها با توجه به تفاوت‌های بین فرهنگی و درون فرهنگی در سامانه معنایی، از فرهنگی به فرهنگ دیگر متفاوت است (۱۰-۸). نتایج حاکی از آن است که علت تفاوت در سبک‌های فرزندپروری بین جوامع و گروه‌های قومی مختلف، به تفاوت‌های فرهنگی در ارزش‌های تربیتی و معنای مولفه‌های اصلی فرزندپروری بر می‌گردد (۱۱-۱۲). به‌عنوان مثال بین والدین مهاجر آسیایی- آمریکایی و اروپایی- آمریکایی در چگونگی حمایت و کنترل فرزندان خود تفاوت معناداری وجود دارد (۱۴-۱۳).

در فرهنگ ایرانی نیز که در هم تنیده و متأثر از فرهنگ اسلامی است، برای تربیت فرزندان احترام ویژه‌ای قائل است (۱۵). در واقع آنچه مشخص است، اینکه فرهنگ ایرانی از دیرباز تربیت فرزندان را از مهمترین وظایف پدر و مادر دانسته و همواره بر شیوه‌های مناسب فرزندپروری تأکید دارد؛ چراکه بر این باور است که تربیت مناسب فرزندان ارتباط مستقیمی با رشد و تعالی خانواده و جامعه دارد (۱۶). از طرفی دیگر دین مبین اسلام نیز همواره بر تربیت در دوران کودکی تأکید فراوان دارد و آن را از وظایف پدر و مادر و حقوق فرزندان می‌داند (۱۷). به عنوان مثال، براساس دیدگاه اسلام محبت یکی از اصول تربیتی کودک است که بسیار مورد تأکید بوده و محبت نکردن به فرزندان به‌شدت مورد نکوهش قرار گرفته است؛ اما در کنار محبت، بر لطافت و دقت در تربیت کودک نیز توجه شده است. بر این اساس، کودک در عین اینکه محبت می‌بیند؛ اما رها نیست تا هرکاری که خواست، انجام دهد. از سوی دیگر، در عین اینکه تربیت می‌شود، مورد محبت و مدارا نیز قرار می‌گیرد (۱۸). بنابراین به سادگی می‌توان دریافت که فرهنگ ایرانی-اسلامی بر تربیت و پرورش فرزندان همراه با رشد و تعالی معنوی و اخلاقی در آنها تأکید دارد، تربیتی که تنها یک‌جانبه نیست که در آن فقط بر نیازهای مادی فرزندان تأکید کند؛ بلکه ضمن توجه به نیازهای مادی و روزمره فرزندان بر رشد و تعالی معنوی و اخلاقی آنها نیز توجه می‌شود.

یکی از خلأهای پژوهشی که به نظر می‌رسد تاکنون کمتر مورد توجه پژوهشگران حوزه خانواده در جامعه ایرانی قرار گرفته است، ضرورت توجه به طراحی یک الگوی بومی مرتبط با شیوه‌های فرزندپروری در فرهنگ ایرانی- اسلامی است. منظور از تدوین الگوی بومی شیوه‌های فرزندپروری در مطالعه حاضر چارچوبی است که براساس بافت و فرهنگ ایرانی با تأکید بر ارزش‌ها، باورها، اعتقادات، باید ها و نبایدها و آداب و رسوم مردم ایران در حوزه خانواده که براساس نظر متخصصان روان‌شناسی خانواده، خبرگان مذهبی و دیدگاه خانواده‌های ایرانی در جهت چگونگی الگوی فرزندپروری متناسب با بافت و فرهنگ ایرانی، استخراج و تدوین شد.

روش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش کیفی (روش تحلیل محتوا) و به شیوه تحلیل محتوای نهفته بود. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل کارشناسان مذهبی، متخصصان روان‌شناسی و تربیتی و والدین ایرانی در سال ۱۴۰۲ بودند. در گام نخست، با توجه به هدفمند بودن روش مورد مطالعه با ۱۳ نفر از متخصصان و کارشناسان براساس سوابق علمی، پژوهشی و میزان سابقه آنها در حوزه خانواده و فرزندپروری مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شد و در گام بعدی با ۸ نفر از والدین نیز تا رسیدن به اشباع، مصاحبه انجام گرفت. از طرف دیگر، با مطالعه منابع، آموزه‌ها و متون اسلامی به روش کتابخانه‌ای، شیوه‌های مناسب فرزندپروری گردآوری شد. ملاک‌های ورود برای شرکت‌کنندگان (در بخش متخصصان) شامل؛ داشتن مدرک دکتری تخصصی روان‌شناسی تربیتی، مشاوره خانواده یا تحصیلات حوزوی مرتبط بود، همچنین ملاک‌های ورود برای بخش دوم شرکت‌کنندگان (یعنی والدین) تنها داشتن حداقل ۲ فرزند بالای ۱ سال بود. از جمله ملاک‌های خروج در هر دو دسته از شرکت‌کنندگان عدم پاسخگویی به سؤالات تا زمانی که مصاحبه‌کننده به اقناع برسد و نیز عدم تمایل برای ادامه روند مصاحبه بود. این توضیح لازم است که زمان مصاحبه‌ها در محدوده بین ۳۰ الی ۶۰ دقیقه به طول می‌انجامید به طور میانگین برای متخصصان ۳۶ دقیقه و برای والدین ۴۴ دقیقه بود. از آنجایی که شیوه تجزیه و تحلیل در مطالعه حاضر، تحلیل محتوا به روش نهفته بود و آغاز تحلیل داده‌ها با اولین مصاحبه شروع می‌شد، همگام با انجام مصاحبه‌ها تحلیل داده‌ها نیز انجام می‌گرفت، بنابراین پس از پیاده‌سازی چندین بار محتوا بررسی می‌شد تا پژوهشگر به درک کلی از محتوا دست یابد. در مراحل ابتدایی کدها انسجام کمتری داشتند ولی به‌تدریج از انسجام بیشتری برخوردار شدند، شایان ذکر است که نحوه شکل‌گیری هر یک از زیر طبقات و

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]

طبقات اصلی، بدین صورت بود که در گام نخست، مفاهیمی کـه نقـاط مشابهی داشتند در کنار یکدیگر قـرار داده مـی‌شـدند و یـک طبقـه را تشکیل می‌دادند. در گام بعدی، عنوان ابتدایی متناسب با مشخصه‌هـای آنها انتخاب و با افزایش تعداد طبقـات، طبقـات مشـابه در یـک طبقـه کلی‌تر جای می‌گرفتند، و در پایـان متناسـب بـا جنبـه‌هـای مشـترک طبقات اصلی، درون‌مایه نهایی آن طبقات، حاصل می‌شد. برای بررسـی ضریب نسبی روایی محتوایی (CVR) توسط پژوهشگران فرمی طراحـی شد و در اختیار ۱۲ نفر از متخصصان مرتبط با زمینه مورد مطالعه قـرار گرفت و از آن‌ها درخواست شد تا ضرورت هر طبقه را براساس طیـف ۳ قسمتی (ضروری است، مفید است اما ضروری نیست و ضروری نیست) بررسی کنند. ضمن اینکه شـاخص روایـی محتـوایی (CVI) هـر یـک از طبقات نیز از طریق همان متخصصان محاسبه گردید. در نهایت، بعد از تدوین چهارچوب اولیه بسته فرزنـدپروری، اصـل آن همـراه بـا بازبینـه امکان‌سنجی برای ۱۰ متخصص که در زمینه فرزنـدپروری حـداقل ۱۰ سال سابقه تدریس، پژوهش و درمان داشتند ارسال و از آنها درخواست شد که ضرورت کاربرد بسته تدوین شده با توجه به مضـامین فرهنگـی آن از جهات مختلف مورد بررسی قرار گیرد و نظرات خود را ارائه کنند.

یافته‌های پژوهش

مؤلفه‌هـای فرهنگـی مـرتبط بـا فرزنـدپروری از طریـق مصـاحبه بـا متخصصان روان‌شناسـی خـانواده، کارشناسـان مـذهبی فعـال در زمینـه فرزندپروری، والدین ایرانی که حداقل دارای ۲ فرزند بودند و نیز برخـی از مستندات مرتبط با محتوا و منابع اسلامی استخراج شده اسـت. در ادامـه تنها نمونه‌هایی از نظر متخصصان روان‌شناسی، کارشناسان مذهبی، والدین ایرانی و مضامین مورد تأکید در متون اسلامی مرتبط با فرزندپروری ارائـه شده است.

نظر یکی از کارشناس مذهبی بـدین شـرح اسـت: «در مبـانی دینـی بسیار بر احترام به فرزندان تأکید شده و عشق ورزیدن و محبت به کودکان از توصیه‌های اساسی معصومان و بزرگان دینی مااست».

نظر یکی از والدین بدین شرح است: «یک پدر و مادر خـوب آنهـایی هستند که ضمن اینکه برای امین نیازهای مادی و مالی فرزندشان تـلاش کنند، همچنین همواره در مواقع دشواری‌ها حامی فرزندانشان هستند و از آنها حمایت می‌کنند».

نظر یکی از متخصصـان خـانواده بـدین شـرح اسـت: «طبـق اصـول پرورشی در تربیت کودکان عدم ثبات تربیتی والدین می‌تواند برای کودکان گیج‌کننده باشد، بنابراین والدین بهتر است برای رسیدن به ایـن ثبـات از علوم روز همچون مسائل مرتبط با روان‌شناسی خانواده در قالب کتاب‌ها و مقالات و سایر ابزارهای مناسب تربیتی بهره‌مند شوند».

در سوره مبارکه لقمان به‌ویژه آیات ۱۳ تا ۱۹ اوج آموزه های تربیتـی و اخلاقی از زبان لقمان خطاب به فرزنـدش بیـان شـده اسـت. همچنـین تکریم و احترام نسبت به فرزندان از توصیه‌های بسیار مهـم رسـول اکـرم (ص) است. امام سجاد (علیه‌السلام) نیز در مورد لـزوم مسـئولیت والـدین نسبت به فرزندان می‌فرمایند: حق فرزندت به تو این است که بدانی وجود او از تو و نیک و بدی‌های او در این دنیا وابسته به تو است. همچنین امـام صادق (علیه‌السلام) در این باره می‌فرمایند: نظارت بـر رفتـار فرزنـدان بـه عنوان یکی از حقوق والدین مطرح شده است.

ضریب نسبی روایی محتوای مؤلفه‌های بومی مرتبط با شیوه فرزندپروری

در این بخش مقدار نسبت روایی محتوایی مؤلفه‌های فرهنگی مرتبط با شیوه فرزندپروری مورد سنجش و ارزیـابی قـرار گرفـت. بـرای بررسـی ضریب نسبی روایی محتوایی (CVR) توسط پژوهشـگران فرمـی طراحـی شد و در اختیار ۱۲ نفر از متخصصان مرتبط با زمینه مـورد مطالعـه قـرار گرفت و از آن‌ها درخواست شد تا ضرورت هر طبقـه را براسـاس طیـف ۳ قسمتی (ضروری است، مفید است اما ضروری نیست و ضـروری نیسـت) بررسی کنند. ضـمن اینکـه شـاخص روایـی محتـوایی (CVI) هـر یـک از طبقات نیز از طریق همان متخصصان محاسبه شد. نتـایج ضـریب نسـبی روایی محتوایی هر طبقه در جدول ۱ آمده است.

همان‌طور که در جدول ۱ مشخص است، نتایج نشان‌دهنده این است که در تمامی طبقات اصلی میزان نسبت روایی محتوایی تأیید شده اسـت. همچنین شاخص روایی محتوایی تمام طبقـات بـالاتر از ۰/۷۹ مـی‌باشـد، بنابراین نتایج حاکی از آن است که شاخص روایی محتوایی تمام طبقـات نیز مورد تأیید قرار گرفته است.

تدوین چهارچوب بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری

در این بخش از پژوهش، برای تدوین چارچوب بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری متناسب با فرهنگ ایرانی- اسلامی متناسب با هدف پـژوهش از محتوای زیر کمک گرفته شد:

- الگوگیری از ویژگی‌های اخلاقی و تربیتی فرزندپروری متعالی؛
- مؤلفه‌های تأیید شده مرتبط با شیوه فرزندپروری سالم و سازگارانه از مرحله مصاحبه با متخصصان روان‌شناسی، کارشناسان مذهبی و والدین ایرانی؛
- محتوا و متون مورد تأیید آموزه‌های اسلامی که مرتبط با شـیوه‌هـای فرزندپروری هستند؛
- کمک گرفتن از نظریه‌های علمی مرتبط با شـیوه فرزنـدپروری سـازگارانه (همچون؛ نظریه بامریند در مورد سبک فرزندپروری مقتدرانه)؛
- کمک گرفتن از بسته‌های آموزشی مرتبط فرزنـدپروری سـالم (نظیـر بسته‌های تـدوین شـده توسـط پژوهشـگران همچـون محرابـی‌نیـا و همکاران (۱۴۰۱) (۱۹).

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]

جدول ۱. نتایج تعیین روایی محتوایی مؤلفه‌های مرتبط با شیوه‌های فرزندپروری حاصل از نظر ۱۲ متخصص

مؤلفه‌های مرتبط با شیوه‌های مناسب فرزندپروری	این مؤلفه با مقوله اصلی (شیوه مناسب فرزندپروری)				CVI	نتیجه نهایی	این مؤلفه برای مقوله فرزندپروری			CVR	نتیجه نهایی
	کاملاً مرتبط است	مرتبط اما نیاز به بازبینی دارد	نیاز به بازبینی دارد	غیرمرتبط است.		مقدار مورد تأیید بالاتر از ۰/۷۹	ضروری است	مفید ولی غیرضروری است	ضروری نیست	$CVR = \frac{n_E - \frac{N}{2}}{\frac{N}{2}}$	
فرزندپروری مبتنی بر صمیمیت و درک‌پذیری	۱۰	۲			۱	تأیید	۱۱	۱		۰/۸۳	تأیید
فرزندپروری مهر ورزانه	۱۱	۱			۱	تأیید	۱۲			۱	تأیید
فرزندپروری مبتنی بر حمایت و همراهی	۱۰	۱	۱		۰/۹۲	تأیید	۱۱		۱	۰/۸۳	تأیید
فرزندپروری مبتنی بر شـناخت رشد فرزند	۱۲				۱	تأیید	۱۲			۱	تأیید
فرزندپروری معقولانه و باثبات	۸	۳		۱	۰/۹۲	تأیید	۱۰	۱	۱	۰/۶۶	تأیید
فرزندپروری مبتنی بر تربیت و آموزش معنوی	۱۱	۱			۱	تأیید	۱۲			۱	تأیید

جدول ۲. خلاصه‌ای از چهارچوب بسته شیوه‌های صحیح فرزندپروری براساس مؤلفه‌های فرهنگی

جلسات	هدف از آموزش، دستور جلسات، تکنیک و تکلیف به والدین
جلسه اول: شناخت صحیح رشد (جسمانی-روان‌شناختی) و نیازهای فرزندان	**هدف از جلسه** **الف) هدف کلی** ❖ آموزش به والدین جهت شناخت درست از رشد جسمانی- روان‌شناختی فرزندان **ب) اهداف جزئی** ❖ توجه و اهمیت به تغییرات فیزیولوژی فرزندان در طول مسیر رشد ❖ آموزش شیوه برخورد والدین با تغیرات عاطفی، شناختی و خلق و خوی فرزندان در مسیر رشد ❖ آموزش به والدین جهت آگاهی و شناخت هر چه بهتر نقاط قوت و ضعف (جسمی-روانی) فرزندان ❖ آگاهی ساختن والدین نسبت به درک تفاوت های فردی فرزندان (دختر و پسر) در مسیر رشد **دستور جلسه** در طول جلسه به والدین آموزش داده می شود که چگونه با تحولات جسمانی و روانشناختی فرزندانشان از ابتدای تولد (و حتی قبل از آن، یعنی از آخرین ماه‌های حاملگی) تا اواخر نوجوانی و حتی اوایل جوانی آشنا شـوند. والـدین در طـول جلسـه یـاد می‌گیرند که تغییرات نشان‌دهنده مسیر رشدی فرزندانشان است. آنها لازم است یاد بگیرند که بی‌توجهی و سهل‌انگاری و یـا حساسیت بیش از معمول نسبت به تحولات جسمی- روان‌شناختی فرزندان می تواند آسیب‌زا باشـد. ضروریسـت کـه والـدین بدانند که مفهوم حریم خصوصی را برای فرزندانشان در سنین مناسب به شکل منطقی و درست آموزش دهند. آگاهی والدین نسبت به این مهم که مسیر رشد و تحول و حتی نیازهای فرزندانشان (دختر و پسر) ممکن است با یکدیگر متفاوت باشد حائز اهمیت است. همچنینن والدین بایستی شناخت لازم را داشته باشند که همان‌طور که تغذیه سالم به رشد جسمانی کمک می کند، برآورده کردن منطقی نیازهای روحی و عاطفی کودک نیز اهمیت فزآینده‌ای دارد. همانطور که خوراک و پوشاک، خواب و ... فرزندان مهم است، توجه به امنیت روان‌شناختی آنها نیز مهم و ضروریست. **تکنیک ارائه شده در طول جلسه** • روش توضیحی از طریق پاورپوینت • گفتگو با والدین • بهره مندی از تجربیات والدین در طول جلسه. **فعالیت گروهی** از اعضای گروه (والدین) شرکت‌کننده در جلسه خواسته می‌شود که با یکدیگر در مورد مطالب ارائه شده در جلسه بحث و گفتگـو کنند، هدف اصلی این است که آنها تجربیات مشترکی که داشته‌اند را با یکدیگر در میان بگذارند تا در این راستا آشنایی بیشتری کسب کنند.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]

ادامه جدول ۲. خلاصه‌ای از چهارچوب بسته شیوه‌های صحیح فرزندپروری براساس مؤلفه‌های فرهنگی

جلسات	هدف از آموزش، دستور جلسات، تکنیک و تکلیف به والدین
جلسه دوم: داشتن برنامه‌های باثبات و معقول برای تربیت فرزندان	**هدف از جلسه** **الف) هدف کلی** ❖ آموزش به والدین جهت داشتن برنامه هدفمند و باثبات جهت تربیت فرزندان **ب) اهداف جزئی** ❖ نداشتن اننتظار نامعقول در برنامه‌ریزی ❖ انعطاف در عین اقتدار ❖ مطالعه منابع موثق تربیتی جهت برنامه باثبات. **دستور جلسه** منظور از داشتن برنامه‌های باثبات و معقول جهت تربیت فرزندان در واقع اتخاذ شیوه تربیتی مناسب در طول زمان جهت پرورش فرزندان است، در این جلسه والدین می‌آموزند شیوه‌های باثبات و معقولانه‌ای جهت تربیت فرزندانشان داشته باشند، شیوه‌ای که مرتب دستخوش تغییرات گسترده نشود و به نوعی ثبات هدفمندی داشته باشد. والدین یاد می‌گیرند که نبایستی انتظار نامعقول از فرزندان خود داشته باشند، بنابراین برنامه‌هایی که برای فرزندان تدارک می‌بینند باید در حد توان او باشد نه بیشتر. پدر و مادر لازم است به این آگاهی دست پیدا کنند که در عین اقتدار منعطف باشند، باثبات و محکم باشند، تا جایی که می توانند جهت فرزندپروری درست و با ثبات از تجربیات صحیح و منطقی بزرگترها، علم روز و منابع دینی و معنوی کمک بگیرند. **تکنیک ارائه شده در طول جلسه** • روش توضیحی از طریق پاورپوینت • گفتگو با والدین • بهره‌مندی از تجربیات والدین در طول جلسه. **فعالیت گروهی** از اعضای گروه (والدین) شرکت‌کننده در جلسه خواسته می‌شود که با یکدیگر در مورد مطالب ارائه شده در جلسه بحث و گفتگو کنند، هدف اصلی این است که آنها تجربیات صحیح و منطقی مشترکی که داشته‌اند را با یکدیگر در میان بگذارند تا در این راستا آشنایی بیشتری کسب کنند. **دادن تکلیف به والدین (ارائه کاربرگ)** در پایان جلسه ضمن معرفی منابع و کتاب‌های تربیتی جهت داشتن برنامه باثبات و معقول برای تربیت فرزند، از والدین خواسته می‌شود مفاهیم و موارد جدیدی که از خواندن منابع معرفی شده یاد می‌گیرند یادداشت نموده که در طول جلسه آتی برای سایر افراد بیان نمایند.
جلسه سوم: شناخت شیوه‌های درست حمایت و همراهی فرزندان	**هدف از جلسه** **الف) هدف کلی** ❖ آموزش به والدین جهت حمایت منطقی از فرزندان در شرایط و موقعیت‌های مختلف **ب) اهداف جزئی** ❖ شیوه درست و منطقی حمایت از فرزندان ❖ درک شرایط دشوار فرزندان در موقعیت‌های مختلف ❖ آشنایی با شیوه درست حمایت عاطفی از فرزندان. **دستور جلسه** در این جلسه والدین یاد می‌گیرند که حمایت از فرزندان تنها حمایت مادی و برآورده ساختن احتیاجات مالی نیست؛ بلکه در بسیاری از مواقع فرزندان به جای توجه و حمایت مادی نیاز به حمایت معنوی و توجه عاطفی والدین دارند. وقتی والدین نسبت به نیازهای فرزندانشان آگاهی داشته باشند در مواقعی که با مشکلات مواجهه شوند، بهتر می‌توانند آن را درک کنند. ضروریست والدین به این موضوع آشنا شوند که همراهی و حمایت آنها از فرزندانشان در شرایط سخت و دادن انگیزه به آنها می‌تواند موجب رشد روانی- اجتماعی در آنها شود. والدین در طی این جلسه آگاه می‌شوند که از مقایسه کردن فرزندان خود با یکدیگر و حتی با همسالان پرهیز کنند. آنها لازم است بدانند که هر یک از فرزندانشان از لحاظ شخصیتی منحصر به فرد هستند، بنابراین نبایستی آنها را با یکدیگر مقایسه نمایند. والدین نبایستی بین فرزندان تبعیض قائل شوند. والدین بایستی موفقیت‌های فرزندان را ببینند و نسبت به آن خوشحال بوده و تعریف و تمجید نمایند و بر عکس در زمان ناراحتی فرزندانشان کنار آنها بوده و از آنها به صورت جدی حمایت کنند. **تکنیک ارائه شده در طول جلسه** • روش توضیحی از طریق پاورپوینت • گفتگو با والدین • بهره‌مندی از تجربیات والدین در طول جلسه. **فعالیت گروهی** از اعضای گروه (والدین) شرکت‌کننده در جلسه خواسته می‌شود که با یکدیگر در مورد مطالب ارائه شده در جلسه بحث و گفتگو کنند، هدف اصلی این است که آنها تجربیات صحیح و منطقی مشترکی که داشته‌اند را با یکدیگر در میان بگذارند تا در این راستا آشنایی بیشتری کسب کنند. **دادن تکلیف به والدین (ارائه کاربرگ)** از شرکت‌کنندگان درخواست می‌شود که جزوات و کاربرگ‌هایی که مرتبط با شناخت شیوه‌های درست حمایت و همراهی فرزندان که در اختیار آن ها قرار داده خواهد شد را در طول هفته پیش رو با دقت مطالعه کرده و نکات کلیدی و تأثیرگذار آن را بر روی کاربرگ‌های ارائه شده یادداشت نمایند.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]

ادامه جدول ۲. خلاصه‌ای از چهارچوب بسته شیوه‌های صحیح فرزندپروری براساس مؤلفه‌های فرهنگی

جلسات	هدف از آموزش، دستور جلسات، تکنیک و تکلیف به والدین
جلسه چهارم: شیوه‌ی صحیح ابراز محبت، مهر ورزی و صمیمیت با فرزندان	**هدف از جلسه** **الف) هدف کلی** ❖ آموزش شیوه صحیح ابراز محبت، مهرورزی و صمیمیت با فرزندان **ب) اهداف جزئی** ❖ شیوه درست عشق ورزیدن به فرزندان ❖ درک عواطف و هیجان‌های فرزندان ❖ همدلی با فرزندان در موقعیت‌های مختلف **دستور جلسه** در این جلسه والدین یاد می گیرند که چگونه نسبت به فرزندان خویش ابراز عشق و محبت کنند، به عواطف آن‌ها به درستی واکنش نشان دهند، فرزندان را تکریم کنند و آنها را گرامی بدارند، نسبت به دغدغه‌ها و خواسته فرزندانشان به دقت گوش دهند، با فرزندان خود دوست باشند، به فرزندان حس خاص بودن دهند، برای فرزندان خود وقت بگذارند، با آنها همدلی کرده و در شرایط ناگوار خود را جای آنها بگذارند و از دریچه چشم آنها به مشکلات و مسائل بنگرند. همچنین در طول این جلسه والدین آگاه می‌شوند که چگونه با احترام گذاشتن به انتخابات، ایده‌ها و نظرات فرزندانشان برای آنها ارزش قایل شوند. درک این مهم که فرزندان نیز گاهی خواسته‌هایی دارند که لازم است توسط والدین شنیده شود خیلی مهم و ارزشمند است. **تکنیک ارائه شده در طول جلسه** • ایفای نقش • آموزش مهارت‌های بین فردی در ارتباط با فرزندان (گفتگو، اظهار وجود). • آموزش تکنیک همدلی با اعضای خانواده به والدین. **فعالیت گروهی** از اعضای گروه (والدین) شرکت‌کننده در جلسه خواسته می‌شود که با یکدیگر در مورد مطالب ارائه شده در جلسه بحث و گفتگو کنند، هدف اصلی این است که آنها تجربیات مشترکی که داشته‌اند را با یکدیگر در میان بگذارند تا در این راستا آشنایی بیشتری کسب کنند. **دادن تکلیف به والدین (ارائه کاربرگ)** از والدین درخواست می‌شود که براساس دو تکنیکی که در طول جلسه یاد گرفته‌اند (مهارت‌های بین فردی در ارتباط با فرزندان (گفتگو، اظهار وجود)، تکنیک همدلی با اعضای خانواده) آنها را در طول هفته پیش رو در موقعیت مناسب تمرین کنند.
جلسه پنجم: آموزش نظم و انضباط و آشنا کردن فرزندان به حق طلبی و عدالت محوری	**هدف از جلسه** **الف) هدف کلی** ❖ آموزش به والدین در جهت آشنا کردن فرزندان به داشتن نظم و انضباط، حق‌طلبی و عدالت‌محوری در زندگی **ب) اهداف جزئی** ❖ آموزش نظم و انضباط به فرزندان ❖ آموزش حق‌طلبی و دفاع از حق خویش به فرزندان ❖ آموزش رعایت عدالت و انصاف به فرزندان **دستور جلسه** در طول جلسه والدین می‌آموزند که چگونه شرایطی را فراهم کنند که فرزندشان در زندگی نظم و انضباط داشته باشند، وقت‌شناس بوده و ضمن داشتن شجاعت از پایمال کردن حق دیگران پرهیز کنند. آموزش احترام به دیگران، آموزش پذیرش مسئولیت اشتباهات خود و عذرخواهی از دیگران زمانی که اشتباهی انجام می دهند. آموزش رعایت عدالت به فرزندان با ارائه چنین کلام های ارزشمندی که «آنچه برای خود می پسندی برای دیگران هم بپسند». **تکنیک ارائه شده در طول جلسه** • ایفای نقش • روش توضیحی در جلسه. **فعالیت گروهی** از اعضای گروه (والدین) شرکت‌کننده در جلسه خواسته می‌شود که با یکدیگر در مورد ارزشمندی و نتایج مثبت نظم و انضباط و نیز رعایت عدالت و حق‌طلبی بحث و گفتگو کنند، هدف اصلی این است که آنها تجربیات مشترکی که داشته‌اند را با یکدیگر در میان بگذارند تا در این باره به آشنایی بیشتری جهت آموزش تجربیات خود به فرزندان دست یابند. **دادن تکلیف به والدین (ارائه کاربرگ)** از شرکت‌کنندگان درخواست می‌شود که مفاهیم و اصطلاحات مرتبط با حق‌طلبی، عدالت و نظم و انضباط را در قالب جملات ساده و روان به‌گونه‌ای که برای تمامی سنین و افراد قابل فهم باشد در کاربرگ ارائه شده ثبت نمایند.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]

ادامه جدول ۲. خلاصه‌ای از چهارچوب بسته شیوه‌های صحیح فرزندپروری براساس مؤلفه‌های فرهنگی

جلسات	هدف از آموزش، دستور جلسات، تکنیک و تکلیف به والدین
جلسه ششم: آشنایی کردن فرزندان با مضامین معنوی و اخلاقی	**هدف از جلسه** **الف) هدف کلی** ❖ آشنا نمودن فرزندان با مضامین معنوی و اخلاقی **ب) اهداف جزئی** ❖ آموزش نظم و انضباط به فرزندان ❖ آموزش حق‌طلبی و دفاع از حق خویش به فرزندان ❖ آموزش رعایت اخلاق **دستور جلسه** در طول این جلسه والدین آموزش می‌بینند که ضمن رعایت سایر مطالبی که در جلسات گذشته در مورد شیوه درست فرزندپروری ارائه شد، به این مهم توجه نمایند که پرورش درست فرزندان قطعاً با در نظر گرفتن شناخت حقیقی آنها نسبت به خداوند متعال و ارزش‌های معنوی و مذهبی قابل دست‌یابی است، برای والدین توضیح داده خواهد شد که هر چقدر آگاهی و شناخت فرزندان در مسیر رشد نسبت به خالق برتر بیشتر باشد، به مراتب مشکلات روان‌شناختی کمتری را تجربه خواهند کرد. والدین ضمن اینکه بایستی فرزندانشان را نسبت به واقعیت‌های دنیای اطراف آگاه کنند، البته بایستی آنها را نسبت به خالق خود آشنا سازند. از آنجایی که فرهنگ ایرانی عجین شده و آمیخته با دین مبین اسلام است، بنابراین آشنا ساختن فرزندان به مفاهیمی همچون توکل به خدا، صبر، دعا، توسل به اهل بیت علیهم‌السلام... از همان دوران کودکی با زبان شیرین و ساده، مهم و ضروری است. آگاه کردن کودک به اینکه او چقدر محبوب خدا است، تمثیل آوردن‌های منطقی برای درک درست کودک از پروردگار مهربان و رئوف، آموزش نماز و روزه با علاقه و آرامش به فرزندان در سنین مناسب، آموزش اهمیت عبادت و شکرگزاری از نعمت‌های خداوند، آموزش منطق و دلیل حضور در مناسک و مناسبت‌های مذهبی و معنوی با اشتیاق و علاقه قلبی، توجه و آموزش مفاهیم و مضامین اخلاقی به فرزندان. **تکنیک ارائه شده در طول جلسه** • ارائه آموزش برنامه‌های ارتباط گیری با خدا در قالب ذکر و دعا • روش توضیحی در جلسه • توجه به تجربیات والدین متناسب با چارچوب جلسه. **فعالیت گروهی** در اختیار دادن کاربرگ مرتبط با ویژگی‌های اخلاقی و تربیتی یاران امام زمان (عج) و از والدین بخواهید که در مورد این ویژگی‌ها و نحوه بهره گرفتن از آنها در تربیت فرزندانشان با یکدیگر بحث و گفتگو نمایند. **دادن تکلیف به والدین (ارائه کاربرگ)** از والدین درخواست می‌شود که به عنوان نمونه تکنیک برنامه‌های ارتباط گیری با خدا در قالب ذکر و دعا که در طول جلسه آموزش دید را در شرایط و موقعیت مناسب به فرزندانشان یاد دهند.

این توضیح لازم است که بسته مورد نظر با تأکید بر ۶ بخش طراحی و تدوین اولیه شد، برای این منظور ابتدا چارچوب هر جلسه مشخص و سپس متناسب با اهداف تعیین شده، دستور آموزشی متناسب با آن جلسه ارائه گردید. بنابراین سه مرحله به شرح زیر ارائه شد:

پی‌ریزی ساختار بسته: ساختار بسته آموزشی حاضر براساس مؤلفه‌های تأیید شده از مرحله مصاحبه با متخصصان روان‌شناسی و کارشناسان مذهبی با توجه به آگاهی و شناخت آنها از بافت و فرهنگ ایرانی- اسلامی و نیز محتوا و متون علمی و اسلامی، تدوین شد؛

تعیین هدف: در این مرحله متناسب با ساختار جلسات آموزشی اهداف هر جلسه تعیین شد؛

دستور جلسات: با توجه به اهداف تعیین شده برای هر جلسه چارچوب دستوری و اجرایی برای آموزش محتوایی هر جلسه ارائه شد.

امکان‌سنجی بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری از نظر متخصصان

زمانی که محققان برای اولین بار اقدام به تدوین یک بسته می‌کنند، اولین پرسشی که مطرح می‌شود این است که «آیا می‌توان این بسته را به کار گرفت؟» (۲۰). برای پاسخ به این پرسش از امکان سنجی استفاده می‌شود. برای امکان‌سنجی بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری از نظر متخصصان، فرم امکان‌سنجی ابعاد مقبولیت و تناسب، کاربردپذیری و تقاضا، یکپارچه‌نگری، قابلیت انطباق، قابل اجرا بودن تکالیف، مناسب بودن تعداد و مدت زمان جلسات، کامل و جامع بودن برنامه و تخصصی بودن اجرای آن مورد بررسی قرار گرفت. در پژوهش حاضر برای امکان‌سنجی بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری در قالب بازبینه برای ارزیابی ابعاد نامبرده به متخصصان صاحب نظر ارسال شد، بدین منظور که پس از طراحی بسته یک نسخه از بازبینه امکان‌سنجی همراه با بسته برای ۱۰ نفر از متخصصانی که حداقل ۱۰ سال کار علمی، تربیتی و درمانی در حوزه

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]

خانواده داشتند، ارسال شد (این توضیح لازم است که این دسته از ارزیابان با متخصصانی که قبلا در مرحله کیفی با آنها مصاحبه شده بود متفاوت بودند). متخصصان ارزیاب پس از مطالعه بسته، نظر خود را در بازبینه امکان سنجی در طیف لیکرت ۵ درجه ای نمره گذاری کردند. در آخر با توجه به میانگین حاصل شده، ارزیابی متخصصان از هر یک از مؤلفه ها تعیین شد، بنابراین با توجه به نمرات کسب شده در ابعاد مقبولیت و تناسب، کاربردپذیری و تقاضا، یکپارچه نگری، قابلیت انطباق، قابل اجرا بودن تکالیف، مناسب بودن تعداد و مدت زمان جلسات، کامل و جامع بودن برنامه و تخصصی بودن، نمرات بالاتر از میانگین ارزیابی شد که نتیجه حاکی از ارزشمند و ضروری بودن بسته حاضر است.

نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف امکان‌سنجی بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری متناسب با فرهنگ ایرانی انجام شد. در واقع بسته بومی شیوه‌های فرزندپروری چهارچوبی است که ساختار آن بر اساس مؤلفه‌های تأیید شده مرتبط با شیوه فرزندپروری سالم و سازگارانه از مرحله مصاحبه با متخصصان روان‌شناسی، کارشناسان مذهبی، خانواده‌های (والدین) ایرانی و همچنین محتوا و متون مورد تأیید آموزه‌های اسلامی که مرتبط با شیوه‌های فرزندپروری هستند استخراج شده است. نتایج حاصل از مطالعه حاضر حاکی از آن است که مؤلفه‌های استخراج شده براساس فرهنگ ایرانی- اسلامی بر روی مفاهیمی از قبیل؛ رشد و تعالی معنوی، علم و بصیرت اخلاقی، فرزندپروری مبتنی بر دوستی و محبت، فرزندپروری مبتنی بر صلابت، نشاط و نظم، تکریم و احترام به اولاد، عدالت میان فرزندان، مسئولیت‌پذیری در تربیت فرزندان، صمیمیت و درک‌پذیری، مهرورزی، حمایت و همراهی، شناخت و برنامه‌ریزی، داشتن برنامه‌های باثبات و معقول و ... تأکید دارند، مضامینی که بر جلوه مثبت تربیت و آموزش فرزندان و فرزندپروری تمرکز دارند. نتیجه حاصل شده در جهت مقایسه با مطالعه در سایر فرهنگ‌ها تا حدودی همراستا با نتایج پژوهش‌های پراتیوینینگاش و جاتمیکو (۲۰۲۳)، (۲۱)؛ ویلیامز و همکاران (۲۰۱۹)، (۲۲) و کراس، اورث و روبین (۲۰۱۹)، (۲۳) بود. با توجه به یافته‌های حاصل شده به دنبال مصاحبه با متخصصان روانشناسی، کارشناسان مذهبی، خانواده های (والدین) ایرانی و همچنین محتوا و متون مورد تأیید آموزه‌های اسلامی که مرتبط با شیوه‌های فرزندپروری بود، بعد از تأیید ضریب نسبی روایی محتوایی مؤلفه‌های بومی مرتبط با فرزندپروری، در مرحله اول جلسات و چهارچوب بسته تدوین شد و در مرحله بعد مضامین چک لیست امکان‌سنجی مورد تأیید قرار گرفتند.

پیشنهاد کاربردی بسته بومی

با توجه به این‌که بسته تدوین شده در مطالعه حاضر براساس مؤلفه‌های فرهنگ ایرانی-اسلامی طراحی شده است که تلفیقی از درون‌مایه‌های مرتبط با مسئولیت‌پذیری، صمیمیت و درک‌پذیری، مهرورزی، حمایت و همراهی، شناخت و برنامه‌ریزی، داشتن برنامه‌های باثبات و معقول جهت تربیت کودک و همچنین تربیت معنوی فرزندان است، بنابراین پیشنهاد می‌شود مسئولان مرتبط با حوزه سلامت خانواده و تعلیم و تربیت به نتایج پژوهش توجه ویژه داشته باشند.

پژوهش حاضر اطلاعات مهم و ارزشمندی در مورد شیوه فرزندپروری متناسب با فرهنگ ارائه می‌دهد، بنابراین پیشنهاد می‌شود که برای درک بهتر رابطه والد-فرزندی در جامعه ایرانی از نتایج پژوهش حاضر در زمینه‌های مرتبط با حوزه فرزندپروری و برنامه‌های مرتبط با آموزش و تربیت کودکان، کمک گرفته شود.

قدردانی و تشکر

از تمام کسانی که ما را در انجام این مطالعه یاری رساندند قدردانی می‌شود، این توضیح لازم است که این مقاله با شناسه اخلاق IR.UM.REC.1402.108 مورد تأیید کمیته اخلاق دانشگاه فردوسی مشهد قرار گرفته است. همچنین در این مطالعه تلاش شده است که تمامی ملاک‌های روش‌شناسی تحقیق و اخلاق پژوهشی رعایت شود.

تضاد منافع

در این مطالعه بین نویسندگان تضاد منافعی وجود ندارد.

منابع

1. Smith M. Good parenting: Making a difference. Early Hum Dev 2010, 86(11): 689-693.
2. French V. Ancient history of parenting. In: Bornstein MH. Handbook of parenting. 3rd ed. Oxfordshire: Routledge; 2019. p. 287-319.
3. Di Pasquale R, Rivolta, A. A conceptual analysis of food parenting practices in the light of self-determination theory: Relatedness-enhancing, competence-enhancing and autonomy-enhancing food parenting practices. Front Psychol 2018; 9: 2373.
4. Potharst ES, Baartmans J, Bogels SM. Mindful parenting training in a clinical versus non-clinical setting: An explorative study. Mindfulness 2018; 12(2): 504–518.
5. Padmawidjaja IA, Chao RK. Parental Beliefs and Their Relation to the Parental Practices of Immigrant Chinese Americans and European Americans. In: Russell ST, Crockett LJ, Chao RK, editors. Asian American Parenting and Parent-Adolescent Relationships. New York: Springer; 2020. p.37-60.
6. Cheah CS, Li J, Zhou N, Yamamoto Y, Leung CY. Understanding Chinese immigrant and European American mothers' expressions of warmth. Dev Psychol. 2015 Dec; 51(12): 1802-11.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]

7. He H, Usami S, Rikimaru Y, Jiang L. Cultural Roots of Parenting: Mothers' Parental Social Cognitions and Practices From Western US and Shanghai/China. Front Psychol 2021 Apr 13; 12: 565040.
8. Hong JS, Kim DH, deLara EW, Wei HS, Prisner A, Alexander NB. Parenting style and bullying and victimization: Comparing foreign-born Asian, US-born Asian, and White American adolescents. J Fam Violence 2021; 36: 799-811.
9. Gherasim LR, Brumariu LE, Alim CL. Parenting style and children's life satisfaction and depressive symptoms: Preliminary findings from Romania, France, and Russia. J Happiness Stud 2017; 18(4): 1013-1028.
10. Bornstein MH. Cultural Approaches to Parenting. Parent Sci Pract 2012; 12(2-3): 212-221.
11. Crockett LJ, Veed GJ, Russell ST. Do Measures of Parenting Have the Same Meaning for European, Chinese, and Filipino American Adolescents? Tests of Measurement Equivalence. In: Russell ST, Crockett LJ, Chao RK, editors. Asian American Parenting and Parent-Adolescent Relationships. New York: Springer; 2010. p. 17-35.
12. Russell ST, Crockett LJ, Chao RK. Introduction: Asian American Parenting and Parent-Adolescent Relationships. In: Russell ST, Crockett LJ, Chao RK, editors. Asian American Parenting and Parent-Adolescent Relationships. New York: Springer; 2010. p. 1-15.
13. Cheah CSL. Commentary: charting future directions for research on Asian American child development. Child Dev 2016; 87: 1055–1060.
14. Bangerter LR, Liu Y, Kim K, Zarit SH, Birditt KS, Fingerman KL. Everyday support to aging parents: Links to middle-aged children's diurnal cortisol and daily mood. The Gerontologist 2018; 58(4): 654-662.
15. Bejdi J. The importance and principles of raising children in the light of the book and Sunnat. Qom: Ahl al-Bayt; 2013. [In Persian]
16. Ramezani V, Abdakhodaei M, Tayibi Z, Shearbaf H. Cognitive dimensions of parenting of Iranian parents: a qualitative study. Cognitive Psychology Quarterly 2018; 6(3): 22-36. [In Persian]
17. Kokhaei A, Rood Moghadis R. Investigating parenting styles in religious sources. Journal of Insight and Islamic Education 2015; 13(36): p. 129-150. [In Persian]
18. Ray Shahri, M. Hikmatnameh of the child. Translated by A. Pasandideh. Qom: Dar al-Hadith; 2008 .[In Persian]
19. Mehrabian M, Talebzadeh L, Khorshidzadeh M. Designing and adequate parenting education package, 2022, 1 (1); 1-8.
20. Hatamian P, Rasoulzadeh Tabatabaei K, Azadfallah P, Hasani J. Transdiagnostic Treatment Emotion Regulation According to Iranian Culture. Iran J Cult Health Promot 2022; 6(3) :529-539. [In Persian]
21. Pratiwiningsih T, Jatmiko N, Edison RL T. Spiritual parenting for broken-home children. Mysterium Fidei: Journal of Asian Empirical Theology 2023; 1(1): 45-54.
22. Krauss Williams PD, Hunter WM, Seyer E, Sammut S, Breuninger MM. Religious/spiritual struggles and perceived parenting style in a religious college-aged sample. Ment Health Relig Cult 2019; 22(5): 500-516.
23. S, Orth U, Robins RW. Family environment and self-esteem development: A longitudinal study from age 10 to 16. J Pers Soc Psychol 2019; 39(4): 121-134.

Original

Feasibility of A Native Package of Parenting Styles Appropriate to Iranian Culture

Peyman Hatamian[*1], Kazem Rasoulzadeh Tabatabaei[2], Ezatolah Ghadampour[3]

1. ⁎**Corresponding Author** :Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Lorestan University, Khorramabad, Iran, hatamian.p@lu.ac.ir
2. Professor, Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran
3. Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Lorestan University, Khorramabad, Iran

Abstract

Background: Since in all societies, cultural elements and themes play a very important role in the parenting style of families, so the purpose of the present study was to feasibility a native package of parenting styles appropriate to Iranian culture.

Methods: The present study were of a qualitative research type with a purposeful sampling method, which on the one hand, through semi-structured interviews with family psychology experts, religious experts and Iranian parents, On the other hand, by studying sources, teachings and Islamic texts in a library way, themes of appropriate parenting methods were extracted and then the coefficient and content validity index (cvr) (cvi) were evaluated by 12 experts and then the framework of the parenting package was adjusted based on the components obtained in 6 sessions.

Results: After compiling the parenting package, its framework was sent to 10 experts who had at least ten years of scientific, research and clinical experience in the field of parenting, and they were requested to state the necessity of using the package in terms of dimensions such as; acceptability and appropriateness, applicability and demand, integration, adaptability, applicability of assignments, appropriateness of the number and duration of meetings, completeness and comprehensiveness of the program and the specialization of its implementation, and the results indicated a high average score for the mentioned dimensions.

Conclusion: The results indicated that the implementation and scientific application of the package of parenting methods was necessary, so it is suggested that educational specialists and family experts pay special attention to the results of this study.

Keywords: Culture, Family, Parenting, Parent-Child Relations

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-15]

[DOI: 10.22034/8.4.348]